

Bağımsız Bisiklet Turistleri*

Kübra AŞAN, Sinop Üniversitesi Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu, Rekreasyon Yönetimi Bölümü, kubra.asan@hotmail.com, Sinop, Türkiye, ORCID: 0000-0002-8739-3585

Öz

Bisiklet turizmi uygulaması olarak, tamamı bir bisiklet turunu kapsayan ve/veya destinasyona ulaşırken temel aracın bisiklet olduğu turizm etkinlikleri, bağımsız bisiklet turizmi olarak tanımlanmaktadır. Bağımsız bisiklet turistleri bisiklet turizmi talebi içinde önemli bir yer tutmaktadır. Bu çalışmada Türkiye örneğinde bağımsız bisiklet turistlerinin profilini ortaya koymak amacıyla tanımlayıcı bir çalışma desenlenmiştir. Turistik amaçlarla tur etkinlikleri yapan 460 katılımcıdan çevrimiçi anket yoluyla toplanan veriler, kümeleme analizi, ANOVA ve ki-kare analizlerine tabi tutulmuştur. İncelemeler sonucunda tur tercihlerine göre bağımsız bisiklet turistlerinin sakin turlular, uzun yol turluları, konfor arayan turlular ve sosyal turlular olmak üzere dört gruba ayrıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Demografik değişkenler içinde yaş ve medeni durum grupları arasında farklılığı açıklarken, cinsiyet, çalışma ve eğitim durumu bakımından gruplar arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Çalışma sonucunda bisiklet turizmi alanında hizmet üretecek turizm uygulayıcıları ve bisiklet turizminin gelişmesini sağlayacak politikalar geliştirecek karar vericiler için öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Özel İlgi Turizmi, Turist Davranışı, Bisiklet Turizmi, Tur Bisikletçiliği, Kümeleme Analizi

Independent Cycling Tourists

Abstract

As a bicycle tourism application, tourism activities that cover a whole bicycle tour and/or where the main vehicle is a bicycle while reaching the destination are defined as independent bicycle tourism. Independent bicycle tourists have an important place in the demand for bicycle tourism. In this study, a descriptive study was designed in order to reveal the profile of independent cycling tourists in Turkey. Data were collected through an online survey from 460 participants engaged in tour activities for touristic purposes. Cluster analysis, ANOVA and chi-square analysis were conducted. As a result of the analyzes, it was concluded that independent cycling tourists were divided into four groups according to their tour preferences: calm touring cyclists, long-distance touring cyclists, comfort-seeking touring cyclists, and social touring cyclists. While age and marital status explained the difference between the groups, no significant difference was found between the groups in terms of gender, employment and education status. Finally, implications are presented for tourism practitioners who will produce services in the field of bicycle tourism and for decision-makers who will develop policies that will enable the development of bicycle tourism.

Keywords: Special Interest Tourism, Tourist Behaviour, Cycling Tourism, Bicycle Touring, Cluster Analysis

*Bu çalışma için Sinop Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu'ndan 06.11.2020 tarihli ve 2020-122/123 sayılı "Etik Kurul Onayı" alınmıştır.

1. Giriş

Bisiklet turizmi, katılımcılar ve yerel toplum için potansiyel sosyal, çevresel ve ekonomik çıktılar sağlayan ve büyüyen sürdürülebilir bir özel ilgi turizm uygulamasıdır (Ritchie vd. 2010). Dünya genelinde en hızlı büyüyen açık alan rekreasyon uygulamalarından biri olan bisiklet etkinlikleri, tatil zamanında yapılabilecek rekreatif etkinlik olmanın ötesinde başlıca bir turizm deneyimi olarak turizm hareketliliğine konu olmaktadır. Örneğin ABD’de bisiklet turizmi için yılda yaklaşık 83 milyar dolar harcama yapılmaktadır (Outdoor Industry Association, 2017). Avrupa Bisikletçiler Federasyonu (ECF, 2018) tarafından gerçekleştirilen araştırmaya göre Avrupa Birliği’nde bisikletin ekonomiye yıllık katkısı 155 milyar Euro civarındadır. Ekonomik katkılarının yanı sıra çevre dostu ulaşımın sembolü olan bisiklet, fiziksel iyi oluşu ve sağlıklı bir yaşam tarzını teşvik etmekte, sağlıklı ve mutlu bireylerden oluşan toplum fikrini desteklemektedir (Wachunas, 2017).

Bisiklet turizmi kendi içinde dağ bisikleti turları, yol bisikleti turları, aktif ya da pasif katılımlı yarış etkinlikleri gibi uygulamalarla çeşitlenmektedir (Lamont & Buultjens, 2011; Morpeth, 2001). Tamamı bir bisiklet turunu kapsayan veya destinasyona ulaşırken temel aracın bisiklet olduğu turizm etkinlikleri ise bağımsız bisiklet turizmi olarak adlandırılmaktadır (Lamont & Buultjens, 2011). Bağımsız bisiklet turizmi, uygulamada tur bisikletçiliği (bicycle touring) olarak da isimlendirilmektedir (Bicycletouringpro, 2021).

Günümüzde bağımsız bisiklet turları sayısının giderek arttığı görülmektedir. Vize ve pasaport uygulamalarının kolaylaşması, bisiklet kiralamanın yaygınlaşması, uçak, tren gibi ulaşım imkânlarının artması ve bu ulaşım olanaklarını kullanarak ülkeler ve hatta kıtalararası bisiklet taşımanın kolaylaşması ile insanlar farklı ülkelere bisikletlerini götürüp orada tur yapmaya başlamış ve bağımsız turlar artmıştır. Bir diğer önemli etken de sosyal medya, bloglar ve web sitelerinden erişilebilen gezginlerin bilgilendirici ve motive edici paylaşımlarıdır. Dahası tur yapmak üzere bir araya gelen insanların kurdukları topluluklar sayesinde bisiklet süren insan sayısı giderek artmıştır. Ayrıca bağımsız bisiklet turlarına hitap edecek şekilde geliştirilen EuroVelo gibi bisiklet rota ağları ve altyapıları da tur bisikletçileri için teşvik edici olmuştur. Son olarak bisiklet ve donanım konusunda sektörün ilerlemesiyle insanlar ihtiyaç duydukları malzemeye kolayca ulaşabildiğinden sektör de teşvik edici bir rol üstlenmektedir.

Uygulamaya paralel olarak akademik alanda Türkiye’de tur bisikletçileriyle ilgili görgül çalışmalar giderek artmaktadır (Ardahan & Lapa, 2011; Çeyiz, 2020; Çelik Uğuz & Özbek, 2018a; Türkmen & Gökdemir, 2021). Öte yandan Türkiye’de genel bir tur bisikletçisi profilini betimleyebilecek geniş ölçekli, bütünsel bir araştırmaya rastlanmamaktadır. Buradan hareketle bu çalışma Türkiye bağımsız bisiklet turisti profilini ortaya çıkararak bu boşluğa yanıt oluşturmayı hedeflemektedir. Çalışmanın temel amacı Türkiye ölçeğinde bağımsız bisiklet turistlerine ilişkin betimsel bir profil ortaya koymaktır.

Bisiklet turizmi küçük ölçekli yapısıyla sürdürülebilirliğe hitap etmektedir. Bisiklet turizminin gelecek yıllarda bir özel ilgi turizm türü olarak daha çok yaygınlaşacağı ve turizm ekonomisi anlamında yerel ölçekte önemli katkıları olacağı tahmin edilmektedir. Bisiklet turisti profilini iyi anlamak, bu alanda turistik ürün üretecek turizm uygulayıcıları ve bisiklet turizminin gelişmesini sağlayacak politikalar geliştirecek karar vericiler için önem arz etmektedir. Buna göre Türkiye’de bisiklet turizmi talebinin tasvir edilmesine hizmet edecek şekilde bir bisiklet profili ortaya koymak alanyazına katkı sağladığı gibi, gerekli hizmetlerin geliştirilmesi noktasında turizm uygulayıcıları (acentalar, rehberler, rekreasyon liderleri, ağırlama işletmeleri) ve politika yapıcılar (yerel yönetim, sivil toplum, kamu yönetim organları) için de faydalı bilgiler sunmaktadır.

2. Alanyazın Taraması

Bisiklet turizmi konulu araştırmalara dünya ile paralel bir şekilde ulusal alanyazında son yıllarda artan bir ilgi söz konusudur. Öyle ki bisiklet turizmi doğrudan tezlere konu olan bir araştırma alanı haline gelmiştir (Özyazıcı, 2018; Soyalp, 2017, Yıldız, 2018). Ulusal alanyazındaki makaleler incelendiğinde bisiklet turizminin arz (Ay & Güzel, 2021; Sağlık vd. 2014; Türkay & Atasoy, 2021) ve daha çok talep (Ardahan & Lapa, 2011; Çelik Uğuz & Özbek, 2018b; Sağlam & Kömürcü, 2021) boyutlarıyla çalışıldığı anlaşılmaktadır.

Ulusal alanyazında bisiklet turizminde katılımcıları araştıran ilk araştırmalardan biri, Ardahan ve Lapa'nın (2011) bisiklet ve doğa yürüyüşü etkinliğine katılan bireylere odaklandığı çalışmasıdır. Çalışmaya göre bu bireyler; daha çok yalnız ve arkadaşlarıyla etkinliklere katılmakta, çoğunluğu emekli, ağırlıklı olarak orta gelir düzeyine sahip, genelde üniversite eğitimi almış, arkadaş önerisiyle bisiklete başlamış, 1-5 yıl arası bisiklet kullanmakta, etkinlikleri internet aracılığıyla paylaşmakta ve öğrenmektedirler. Katılımcıların doğa sporlarına katılma nedenleri ise doğayla bütünleşmek, ilgi alanlarının olması, sağlık, sıkıntıdan ve monotonluktan kurtulmaktır. Benzer şekilde Koçak'ın (2016) çalışmasına göre bireylerin bisiklet kullanma nedenleri, gezmek, bisiklet sporunu sevmek ve sağlığı korumak iken elde ettikleri faydalar, daha sağlıklı ve güçlü hissetmek, daha mutlu hissetmek ve günün stresini atmak olmuştur. Ayrıca bu çalışmaya göre gelir ve eğitim düzeyleri ile bisiklet kullanımını arasında negatif bir ilişki söz konusu iken bekarlar evlilere göre bisiklet kullanma konusunda daha olumlu görüştedir. Ek olarak cinsiyet, çalışma durumu ve bisiklet kullanma süresi bireylerin bisiklet kullanımını etkilememektedir. Yıldız ve Bektaş (2021) ise Artvin örneğinde uygulama yaparak katılımcıların fiziksel ve ruhsal sağlıklarını korumak için bisiklet kullandıkları, coğrafyanın getirdiği bazı güçlüklerin ve bisiklet kültüründeki eksikliğin bisiklet kullanmada performansı düşürebildiği sonucuna varmıştır.

Tablo 1. Ulusal Alanyazında Bisiklet Turizminin Talep Boyutuna Odaklanan Makaleler

Çalışma	Yöntem	Çalışma evreni	Değişkenler/konular
Ardahan ve Lapa, 2011	Nicel yaklaşım	Muğla/Gökova ve Nevşehir/Kapadokya'da düzenlenen bisiklet etkinliğine katılan bireyler	Bisiklet kullanıcılarının doğa sporu yapma nedenleri ve elde ettikleri faydalar
Ardahan ve Mert, 2014	Nicel yaklaşım	Türkiye'de ulaşım ve rekreatif amaçlı bisiklet kullanıcıları	Bireyleri bisiklet kullanmaya motive eden faktörler
Aşan ve Akoğlan Kozak, 2015	Nitel yaklaşım	5.Karya Sahilleri Bisiklet Turu katılımcıları	Post-modern bisiklet deneyimleri
Koçak, 2016	Nicel yaklaşım	Türkiye'deki rekreasyonel amaçlı bisiklet kullanıcıları	Demografik özelliklerin, bisiklet kullanma nedenleri ve elde edilen faydaya etkisi
Balcı, Özbek, Koçak ve Çeyiz, 2017	Nicel yaklaşım	Eskişehir ve Ankara'da ulaşım ve rekreasyon amaçlı bisiklet kullanıcıları	Bisiklet kullanımı önündeki engeller
Çelik Uğuz ve Özbek, 2018	Nicel yaklaşım	Burhaniye Bisiklet Festivali katılımcıları	Festival katılımcılarının ilgilenim düzeyleri, memnuniyet, yeniden katılma ve tavsiye etme ve sadakat düzeyleri
Kaynak ve Özünlü, 2019	Nicel yaklaşım	Bisiklet kullanıcıları	Bisiklet kullanımına ilişkin motivasyon kaynakları
Çeyiz, 2020	Nicel yaklaşım	Bisiklet festivali katılmış bireyler	Bisiklet festivallerinin bisiklet kullanımına etkisi
Yıldız ve Bektaş, 2021	Nitel yaklaşım	Artvin ili Arhavi ilçesinde rekreatif amaçlı bisiklet kullanıcıları	Bisiklet kullanma nedenleri, bisiklet kullanmanın bireylere sağladığı faydalar ve bisiklet kullanırken karşılaştıkları zorluklar
Türkmen ve Gökdemir, 2021	Nicel yaklaşım	Çanakkale Bisiklet Turu Festivali-2018 katılımcıları	Bisiklet turistlerinin seyahat motivasyonları
Sağlam ve Kömürcü, 2021	Nicel yaklaşım	İzmir'deki bisiklet grupları	Bisiklet etkinliği katılımcılarının motivasyonları ve ilgilenimleri

Alanyazında öncü bir başka çalışma olarak Ardahan ve Mert (2014) bisiklet kullanıcılarının motivasyonlarını açıklamak üzere bir ölçek geliştirme çalışması gerçekleştirmiştir. Yapılan analizlere göre ulaşım ve rekreatif amaçlı bisiklet kullanıcılarının motivasyonları şu faktörlerle açıklanmaktadır: Doğayı,

hızı ve mücadeleyi hissetme, takdir edilme, ekolojik duyarlılık, ulaşım, fiziksel aktivite ve sağlık, sosyalleşme, bireyin kendisiyle rekabeti, örnek olma, özgürlük hissi, özgürce yiyebilme ve kilo kontrolü, coğrafik uygunluk. Kaynak ve Özünü (2019) ise Ardahan ve Mert'in (2014) ölçeğine alternatif olarak, Amaç Belirleme Kuramı temelinde bir başka ölçek geliştirme çalışması gerçekleştirmiştir. Buna göre bisiklet kullanıcıları sosyalleşme, fiziksel sağlık/egzersiz ve duyuşsal amaçlarla motive olmaktadır. Türkmen ve Gökdemir (2021) ise festival katılımcılarına odaklanarak doğayı keşfetme ve rahatlama, yetkinlik-ustalık, yeni deneyim ve bilgi, saygınlık kazanma ve sosyalleşme faktörleriyle festival katılımcılarının motivasyonlarını açıklamıştır. Benzer bir çalışmada Sağlam ve Kömürcü (2021) bisiklet etkinlik katılımcılarının motivasyonlarını rahatlama/kaçış, yetkinlik, sosyalleşme, macera deneyimi ve meydan okuma boyutlarıyla açıklamaktadır.

Sağlam ve Kömürcü'nün (2021) çalışması katılımcıların ilgilenimleri de açıklamaktadır. Buna göre kişisel zevk, sosyal bağlanma ve kendini ifade etme faktörleri kapsamında katılımcıların bisiklet etkinliklerine olan ilgi düzeyleri açıklanabilmektedir. İlgilenimleri konu alan bir başka çalışmada Çelik Uğuz ve Özbek, (2018b) bisiklet festivallerine olan sadakati açıklayan bir model test etmiştir. Buna göre ilgilenimin bazı boyutlarıyla memnuniyeti; memnuniyetin de sadakati etkilediği görülmektedir. Araştırma sonuçları, ilgilenimin ilgi/haz ve sembolik değer boyutlarının memnuniyet üzerinde pozitif etkileri olduğunu göstermektedir. Bunu takiben Çeyiz (2020) bisiklet festivallerinin bisiklet kullanımına etkisini açıklamak üzere bir ölçek önermiştir. Çalışmaya göre bisiklet festivalleri bireysel ve ekolojik farkındalık boyutlarıyla bisiklet kullanımlarını etkileyebilmektedir.

Bisiklet deneyimleri ve bisiklet kullanımı önündeki engeller alanyazında görülen diğer konular arasındadır. Aşan ve Akoğlan Kozak (2015) nitel araştırma yaklaşımıyla 5. Karya Sahilleri Bisiklet Turu katılımcılarının deneyimlerini konu edinmiştir. Çalışmada bisiklet deneyimlerinde; aynalaşma, deneyimin çoğullaşması ve özgünlüğün baskın olarak öznellik algılanması şeklinde postmodern özelliklerin olduğu görülmüştür. Balcı vd. (2017) ise bisiklet kullanımı önündeki engelleri incelemiştir. Çalışmaya göre engeller bireysel, yasa ve mevzuat, sosyo-kültürel, fiziksel ve ekonomik ve alt yapı boyutlarıyla açıklanmaktadır.

Bisiklet etkinliklerine katılan bireylerin demografik özelliklerine ilişkin tüm çalışmalarda benzer bulgulara rastlanmaktadır. Örneğin pek çok çalışmada kadın katılımcıların sayısı erkeklere kıyasla oldukça azdır; eğitim düzeyleri yüksektir ve medeni durumu bekar olanlar çoğunluktadır (Çeyiz, 2020; Koçak, 2016; Kaynak & Özünü, 2019; Sağlam & Kömürcü, 2021; Türkmen & Gökdemir, 2021).

İncelenen tüm çalışmalar bisiklet turizmi katılımcılarının tanınması ve davranışlarının anlaşılması konusunda önemli katkılar sunmaktadır. Anlaşılacağı üzere bisiklet turizmi spor, turizm, etkinlik yönetimi, ulaştırma gibi pek çok disiplini ilgilendiren farklı uygulama alanlarını kapsamakta ve kendi içinde çeşitlenmektedir. Bağımsız bisiklet turistleri ise bu çeşitlenme içinde yer almaktadır ve bisiklet turizmi pazarı içine geniş bir yer tutmaktadır (Lamont & Buultjens, 2011). Dahası tur bisikletçilerinin de kendi içinde heterojen bir yapı gösterdiği düşünülmektedir. Şüphesiz bu pazarın geliştirilmesi için öncelikle tanınması ve betimlenmesine ihtiyaç vardır. Buradan hareketle bu çalışmada Türkiye örneğinde genel bir profil sunarak kendi içinde farklılaşan yönleriyle tur bisikletçilerinin özelliklerinin betimlenmesi hedeflenmektedir.

3. Yöntem

Türkiye'de bağımsız tur bisikletçilerinin özelliklerini açıklamak amacıyla tanımlayıcı bir araştırma desenlenmiş ve nicel araştırma yaklaşımı izlenmiştir. Veri toplamada çevrimiçi anket tekniğinden yararlanılmıştır. Bu çalışmada kullanılan anketin etik açıdan uygunluğunun belirlenmesi için Sinop Üniversitesi Rektörlüğü, İnsan Araştırmaları Etik Kurulu'ndan 06.11.2020 tarihli ve 2020-11/123 sayılı "Etik Kurul Onayı" alınmıştır. Çalışmanın evrenini Türkiye'deki bağımsız tur bisikletçileri oluşturmaktadır. Tanınmış gezgin bisikletçiler, tur bisikletçilerini bilgilendiren, bisiklet sürmeye motive eden ve onlara rol model olan en önemli kanaat önderi olarak öne çıkmaktadır (Aşan, 2021). Buradan hareketle araştırma örnekleme ulaşma noktasında gezgin bisikletçilere başvurulmuştur. Bunlar, Aşan'ın

(2019) bisiklet kullanıcılarıyla kartopu örnekleme ile yaptığı görüşmeler sonucunda bilgisine ulaştığı, çoğunlukla Dünya'nın farklı coğrafyalarında uzun turlar yapmış olan, halen turda olan ya da bisiklet turları konusunda içerik üreten tanınmış 25 Türk gezgin tur bisikletçisidir. Bu gezgin tur bisikletçileriyle iletişime geçilerek çalışmanın çevrimiçi soru formunu sosyal medya hesaplarından takipçileri ile paylaşımları istenmiştir. 2020 Şubat-Mart aylarında devam eden veri toplama süreci sonunda 1006 takipçi anket linkine giriş yapmıştır. Ankette yer alan bir eleme sorusuyla araştırma örnekleme kapsamına alınacak bireyler belirlenmiştir. Lamont ve Buultjens'in (2011) bisiklet turizmi tanımından yola çıkılarak hazırlanan eleme sorusu şu şekildedir: "24 saatten uzun ve gecelemeli bisiklet turları ya da bisiklet turu organizasyonları/festivalleri bisiklet turizmi olarak tanımlanmaktadır. Bu tanıma göre turistik olarak bisiklet kullanır mısınız?" Bu soruya evet yanıtının verildiği 460 anket çalışmanın örneklemini oluşturmaktadır. Araştırma evreni tam olarak bilinmediğinden istatistiksel olarak anlamlı bilgi üretebilmek adına %95 güvenilirlik düzeyinde (p=0,05) ulaşılan anket sayısı yeterli görülmüştür (Erdoğan, 2007).

Ankette bisikletçi profilinin ortaya çıkarılması amacıyla şu değişkenlere yer verilmiştir: Demografik özellikler, turistik etkinliklerin (24 saatten uzun süren, olağan çevre dışındaki etkinlikler) sıklığı ve mesafesi, rekreatif etkinliklerin (24 saatten kısa süren, olağan çevredeki etkinlikler) sıklığı ve mesafesi, festivallere katılım sıklığı, geceleme sayısı, tur sırasındaki konaklama tercihi, tur sırasındaki yeme-içme tercihi ve öne çıkan destinasyonlar. Veri analizinde frekans dağılımı, ortalama ve oran gibi betimsel analizlerin yanı sıra kümeleme analizine başvurulmuştur. Çok değişkenli istatistiksel analiz tekniği olan kümeleme analizinde temel amaç nesnelere sahip oldukları özelliklere göre gruplara ayırmaktır (Hair vd., 2010). Değişkenlerin niteliksel ve niceliksel değişkenlerden oluşması durumunda, iki aşamalı kümeleme analizi önerilmektedir (Alpar, 2011). Bu çalışmada da iki aşamalı kümeleme analizi kullanılarak tur bisikletçilerinin heterojen yapısı betimlenmiştir. Kümeler arası demografik farklılıkların istatistiksel olarak öneminin test edilmesinde ise ki-kare ve ANOVA testlerine başvurulmuştur.

4. Bulgular ve Tartışma

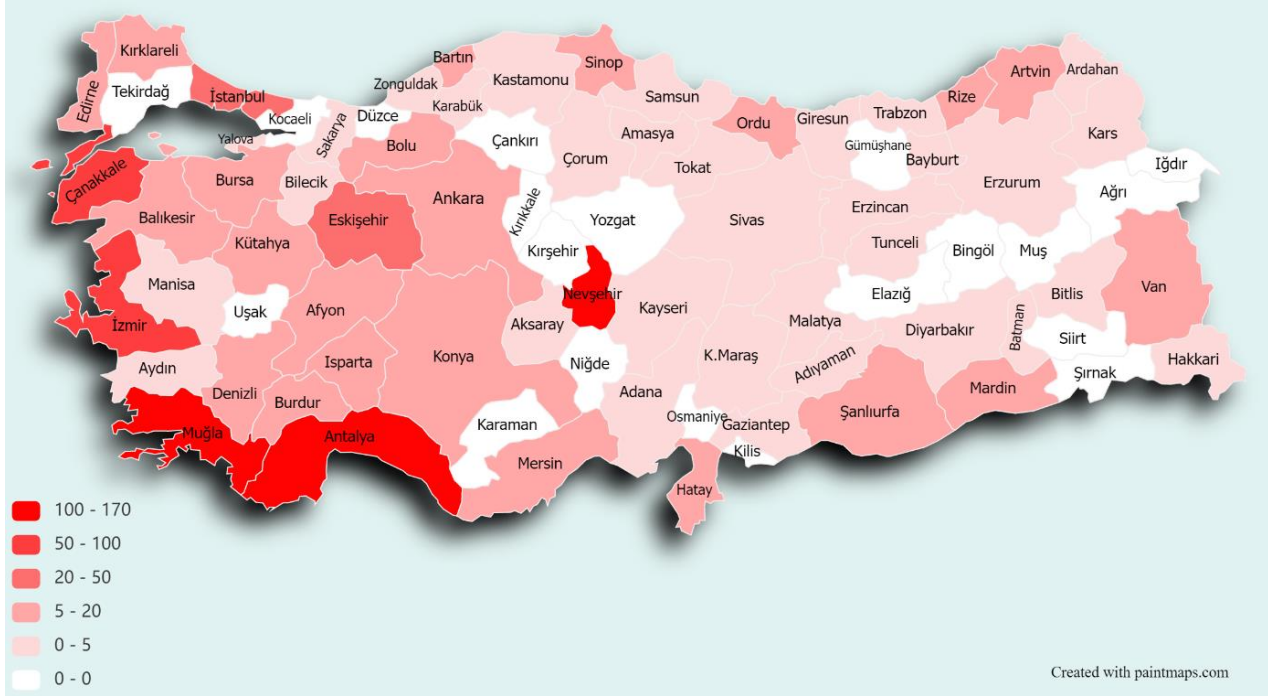
Katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin bulgular Tablo 1'de görülmektedir. Yaş ortalaması 40 olan katılımcıların büyük bir çoğunluğu erkektir ve eğitim durumu oldukça yüksektir. Bu bulgular alanyazındaki diğer çalışmalarla benzerlik gösterir (Çeyiz, 2020; Koçak, 2016; Kaynak & Özünü, 2019; Sağlam & Kömürcü, 2021; Türkmen & Gökdemir, 2021). Alanyazından farklı olarak çalışmada medeni durumları evli olan katılımcılar çoğunlukta. Buna ek olarak çalışma durumlarının da çoğunlukta memur ve işçi olmak üzere çeşitlendiği görülmektedir. Ayrıca katılımcılara ikamet yerleri de sorulmuştur. Ek-1'de görüldüğü üzere çoğunluk İstanbul ve İzmir olmak üzere 50 farklı ilden katılımcı olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Değişkenler	n	(%)	Değişkenler	n	(%)
<i>Yaş (n=460) Ortama=40,55</i>	459		<i>Medeni Durum</i>		
Kayıp değer	1		Evli	255	55,4
Min=17 Max=72			Bekar	205	44,6
<i>Cinsiyet (n=303)</i>			Toplam	460	100
Kadın	79	17,2	<i>Çalışma Durumu</i>		
Erkek	381	82,8	Memur	106	23,0
Toplam	460	100	İşçi	107	23,3
<i>Eğitim Durumu</i>			İşveren	15	3,3
Lise ve altı	110	23,9	Serbest Meslek	96	20,9
Ön lisans ve lisans	268	58,3	Emeklilik	82	17,8
Lisansüstü	82	17,8	Öğrenci	33	7,2
Toplam	460	100	İşsiz	21	4,6
			Toplam	460	100

Tur bisikletçilerinin öne çıkan destinasyon tercihlerini bir diğer deyişle bisiklet turizmi alanında Türkiye'de öne çıkan turizm destinasyonlarını açıklamak üzere katılımcılara "Türkiye'de tur yapılması gereken ilk üç turistik bölge (ya da şehir)" açık uçlu olarak sorulmuştur. Alınan cevaplar üzerinde frekans

analizi yapılarak coğrafi bölge, şehir ve rota noktaları tespit edilmiştir (Ayrıntılı bilgi için Ek-2'ye bakınız). Buna göre Ege Bölgesi (f:539), Karadeniz Bölgesi (f:314) ve Akdeniz Bölgesi (f:297) en sık ifade edilen coğrafi bölgelerdir. İl bazında öne çıkan destinasyonlar Şekil 1'de görselleştirilerek sunulmuştur. Buna göre Muğla, Nevşehir ve İzmir il bazında öne çıkmaktadır. Öne çıkan rota noktaları ise Kapadokya (f:87), Gökova (f:27), Marmaris (f:16) ve Frig Vadisi'dir (f:10) (Ek-2).

Şekil 1. Öne Çıkan Bisiklet Turizmi Destinasyonlarının Coğrafi Dağılımı

Katılımcıların turistik etkinlik sıklığı ve mesafesi, rekreatif etkinlik sıklığı ve mesafesi, festivallere katılım sıklığı, geceleme sayısı, tur sırasındaki konaklama tercihi ve yeme-içme tercihi değişkenleri temelinde iki aşamalı kümeleme analizi uygulanmıştır. Analiz sonuçları Tablo 2'de yer almaktadır. Buna göre tur bisikletçilerinin kendi içinde dört kümeye ayrıldığı görülmektedir. Öne çıkan özelliklerine göre bu kümeler; sakin turlular, uzun yol turluları, konfor arayan turlular ve sosyal turlular olarak isimlendirilmiştir.

İlk grupta yer alan bisikletçiler, sosyallikten nispeten uzak, daha az sıklıkta ve mesafede tur faaliyetleri yapmalarından ötürü "sakin turlular" şeklinde isimlendirilmiştir. Bu grupta yer alan turlular rekreatif olarak ayda 2-3 tur yapmakta, bu turların mesafeleri diğer gruptaki turlulara göre daha kısa mesafeli olmaktadır. Bisiklet festivallerine katılmayan bu bisikletçiler, turizm kapsamına alınacak tur faaliyetlerini tek başına/solo, aile, arkadaş ya da grupla birlikte gerçekleştirmektedir. Faaliyet sıklıkları diğer gruplara göre düşük olan sakin turluların geceleme sayılarının ortalaması beş gecedir. Turlarda konaklama tercihleri öncelikle kamp yapmaktır. Kampın yanı sıra bir kısmı pansiyon, otel, motel gibi ağırlama işletmelerinde de kalmayı tercih etmektedir. Yeme-içme konusunda da çoğunlukla ekipman kullanarak kendi yemeklerini hazırlamayı tercih eden bu turluların bir kısmı restoranlardan da yeme-içme hizmeti almaktadır.

Tablo 3. Kümeleme Analizi ve Farklılık Testleri Sonuçları

Değişkenler (n=418)	1. Küme: Sakin Turcular %32,3 135 Katılımcı			2. Küme: Uzun Yol Turcuları %12,2 51 Katılımcı			3. Küme: Konfor Arayan Turcular %19,4 81 Katılımcı			4. Küme: Sosyal Turcular %36,1 151 katılımcı		
	Orta lama	n	%	Orta lama	n	%	Orta lama	n	%	Orta lama	n	%
Aylık rekreatif/günübirlik tur sayısı	2,75			2,55			3,83			5,93		
Rekreatif turlarda ortalama mesafe	37,4			41,5			39,0			54,3		
Festivallere katılım	Evet	0		28			81			151		
	Hayır	135		23			0			0		
Son 5 yılda festival katılım sayısı	-			2,94			3,75			6,74		
Son 5 yılda aile, arkadaşlar ya da grupla tur sayısı	9,29			28,5			11,7			42,5		
Son 5 yılda solo tur sayısı	5,6			61,7			6,3			13,4		
Ortalama tur mesafesi (km)	432			1889			333			440		
Geceleme sayısı	5,6			32,1			3,8			6,8		
Konaklama tercihleri	Ağırlama işlet.	24		2			32			4		
	Kamp	106		47			46			136		
	Arkadaş ve akraba	4		1			3			5		
	Paylaşım plat.	1		1			0			6		
Yeme-İçme tercihleri	Restoranlar	38		4			80			14		
	Kendin yap	91		32			0			131		
	Hazır yiyecekler	1		5			0			0		
	Hepsi	5		10			1			6		
Yaş	36,7			43,5			42,3			42,5		
Cinsiyet	Kadın	22	%16,3	8	%15,7		21	%25,9		20	%13,2	
	Erkek	113	%83,7	43	%84,3		60	%74,1		131	%86,8	
Medeni durum	Evli	66	%48,9	26	%51,0		55	%67,9		81	%53,6	
	Bekar	69	%51,1	25	%49,0		26	%32,1		70	%46,4	
Eğitim durumu	Lise ve altı	35	%25,9	9	%17,6		17	%21,0		37	%38,2	
	Ön lisans ve lisans	72	%53,3	27	%52,9		53	%65,4		94	%62,3	
	Lisansüstü	28	%20,7	15	%29,4		11	%13,6		20	%13,2	
Çalışma durumu	Memur	29	%21,5	11	%21,6		21	%25,9		38	%25,2	
	İşçi	39	%28,9	7	%13,7		23	%28,4		27	%17,9	
	İşveren	3	%2,2	0	0		4	%4,9		5	%3,3	
	Serbest Meslek	31	%23,0	9	%17,6		14	%17,3		29	%19,2	
	Emeklilik	13	%9,6	14	%27,5		13	%16,0		36	%23,8	
	Öğrenci	13	%9,6	6	%11,8		4	%4,9		8	%5,3	
	İşsiz	7	%5,2	4	%7,8		2	%2,5		8	%5,3	

İkinci kümedeki bisikletçiler, tek başına tur sayılarının ve ortalama tur mesafelerinin çok yüksek olmasından ötürü “uzun yol turcuları” olarak isimlendirilmiştir. En düşük aylık rekreatif tur sayısına sahip olan uzun yol turcuları, düşük düzeyde de olsa festivallere katılım göstermektedir. Ayrıca bu bisikletçiler aile, arkadaş ya da grupla birlikte de tur yapmaktadır. En belirgin özellikleri ise son 5 yılda yaptıkları ortalama tur sayısının 60’ın üzerinde, tur mesafesinin ise 2000 km’ye yakın olmasıdır. Uzun turcuların ortalama geceleme sayıları 32 olup oldukça yüksektir. Bu grupta yer alan bisikletçilerin çoğunlukla solo uzun turlar yaptığı anlaşılmaktadır. Bunlar zor faaliyetler olduğundan bu grupta yer alan bisikletçi sayısının diğerlerine göre az olduğu görülmektedir (n:51). Ayrıca uzun faaliyetler geniş bir boş zaman gerektirir. Bu durumla paralel olarak bu grupta yer alan bireylerin önemli bir kısmının emekli

(%27,5), öğrenci (%11,8) işsiz (%7,8) ya da serbest meslek (%17,6) sahibi olduğu görülmektedir. Konaklama tercihlerine bakıldığında uzun turluların çoğunlukla kamp yapmayı tercih ettikleri görülmektedir. Yeme-içme tercihleri ise çeşitlenmekle birlikte baskın olarak kendi yemeğini pişirmek şeklindedir.

Üçüncü kümedeki bisikletçiler, öne çıkan festivallere katılım, faaliyet sıklığı ve mesafesi, konaklama ve yeme-içme tercihleri dikkate alınarak "konfor arayan turlular" şeklinde isimlendirilmiştir. Bisiklet festivalleri çoğunlukla katılımcıları için yeme-içme, konaklama, rota planlama, transfer, rehberlik vb. pek çok hizmeti kapsayan bir paket ürün niteliğindedir. Bu grupta yer alan bisikletçilerin tamamının festival katılımcısı olduğu, bir başka deyişle hazır bisiklet turu tercih ettiği anlaşılmaktadır. Tek başına, aile, arkadaş ya da grupla birlikte tur yapan bu bisikletçilerin geceleme sayısının diğer kümelere göre düşük, 3-4 gece olduğu kaydedilmiştir. Bu grupta da diğer gruplardaki gibi en çok tercih edilen konaklama biçimi kamp yapmak olmuştur. Ancak diğerlerinden farklı olarak bu grupta ağırlama işletmelerini tercih etme sıklığı dikkat çekmektedir. Önemli bir kısmı ağırlama işletmelerinde kalmayı tercih eden konfor bisikletçilerinin tamamının restoranlara yöneldiği anlaşılmaktadır.

Son olarak dördüncü kümede yer alan bisikletçiler, festivallere katılım, aile, arkadaş ya da grupla birlikte tur sayısı özellikleri dikkate alınarak "sosyal turlular" olarak sınıflandırılmıştır. Bu grupta yer alan bisikletçilerin aylık rekreatif tur sayıları da oldukça yüksektir. Sosyal turluların tamamının festivallere katıldığı görülmektedir. Dahası son 5 yılda katıldıkları festival sayısı ortalama 6-7 festival olup, konfor arayan turlulara göre oldukça yüksektir. Buna göre konfor deneyimlerindense sosyalleşmenin bu grup için oldukça önemli olduğu anlaşılmaktadır. Bunu destekleyecek şekilde Türkmen ve Gökdemir (2021) sosyalleşmenin önemli bir motivasyon olarak festival katılımlarında belirleyici olduğuna işaret etmektedir. Ayrıca tek başına turlar yapmakla birlikte sosyal turlular daha çok aile, arkadaş ya da grupla tur faaliyeti yapmaktadır. Geceleme sayısı ortalama 6,84 olan sosyal turluların, konaklama tercihleri çeşitlenmekle birlikte baskın olarak kamp yapmak üzerinedir. Ekipman kullanarak yemeğini kendi hazırlamayı tercih eden sosyal turlular arasında az sayıda da olsa restoran tercih edildiği görülmektedir.

Demografik özelliklere göre kümeler arasındaki farklılıkları açıklamak üzere ki-kare ve ANOVA testleri yapılmıştır. İlk olarak ANOVA testine göre yaş bakımından kümeler arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür ($p=0,000$). Farkın hangi kümeler arasında olduğunu anlamak üzere Post Hoc testi yapılmış, varyansların eşit olmaması (Levene testi $p>0,05$) sebebiyle Tamhane's T2 testi uygulanmıştır (Yazıcıoğlu ve Erdoğan, 2004). Buna göre sakin turluların diğer tüm kümelerdeki turlulara göre daha genç oldukları sonucuna varılmıştır. Sakin turluların yaş ortalaması 36 yaş iken diğer grupların yaş ortalaması 42-43 yaş civarındadır.

Kategorik değişken niteliğinde olan diğer demografik özelliklere göre kümeler arası farklılıkları açıklamak üzere Pearson ki-kare testine başvurulmuştur. Yapılan testlerde kümeler arasında cinsiyet, çalışma ve eğitim durumları arasında anlamlı bir fark bulunmazken ($p>0,05$), medeni durum değişkeninde kümeler arası anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir ($p=0,04$). Buna göre diğer gruptakilere kıyasla konfor arayan ve sosyal turlu gruplarında medeni durumun çoğunlukla evli olduğu kaydedilmiştir.

Türkiye'deki rekreasyonel amaçlı bisiklet kullanıcıları üzerine çalışma yapan Koçak (2016) cinsiyet ve çalışma durumu gibi değişkenlerin bisiklet kullanımları üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Aynı çalışmada bekarların, bisiklet kullanımına ilişkin görüşlerinin evli bireylere kıyasla daha olumlu olduğu kaydedilmiştir. Benzer şekilde bu çalışmada da medeni durumun tur etkinlik tercihlerinde etkili olabileceği görülmektedir. Buradan hareketle demografik değişkenler içinde medeni durum değişkeninin bisiklet turistlerinin davranışlarını açıklama noktasında belirleyici bir unsur olabileceği anlaşılmaktadır.

5. Sonuç ve Öneriler

Artan bisiklet turizmi talebi, turistik amaçlı bisiklet kullanıcılarının özelliklerini daha iyi anlamayı gerektirmektedir. Bu çalışmada bağımsız bisiklet turistlerinin tercihleri ve demografik özelliklerine odaklanılarak Türkiye örneğinde bir profil oluşturulmaya çalışılmıştır. Yapılan incelemeler sonucunda tur tercihlerine göre bağımsız tur bisikletçilerinin sakin turlular, uzun yol turları, konfor arayan turlular ve sosyal turlular olarak dört gruba ayrılabilirdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Sakin turlular, sosyallikten nispeten uzak, daha az sıklıkta ve mesafede tur faaliyetleri yapmaktadır ve diğer turlulara göre daha gençlerdir. Uzun yol turları ise uzun mesafeli ve gecelemeli solo turlar yaparak öne çıkmaktadır. Konfor arayan turlular, ağırlama ve yeme-içme tercihlerinde işletmelere yönelmekte ve geceleme sayısı kısa, organize etkinlikler olan festivallere katılmaktadır. Son olarak tamamı festival katılımcısı olan sosyal turlular uzun gecelelemeli, çok sayıda faaliyet yapmakta ve aile, arkadaş ya da grupla yapılan faaliyetlere yoğun katılım göstermektedir. Ayrıca diğer gruplara kıyasla konfor arayan ve sosyal turluların medeni durumlarının çoğunlukla evli olduğu görülmektedir.

Temel olarak çalışmada, bağımsız tur bisikletçilerinin tur tercihlerine göre kendi içinde ayrılan özelliklere sahip farklılaşan bir yapıda oldukları görülmektedir. Bisiklet turizmi alanında hizmet sunacak işletmeler veya rekreasyon liderleri açısından bu yapıyı anlamak ve buna özel etkinlikler geliştirmek ve sunmak önem arz eder. Çünkü bir özel ilgi pazarı olarak bisiklet turizmi uzmanlığın yanı sıra hedef kitleyi iyi tanımayı gerektirmektedir. Buradan hareketle işletmelere ve rekreasyon liderlerine şu hususlar önerilebilir:

- Sakin turlular için geliştirilecek etkinliklerde kalabalıktan yalıtılmış, geceleme sayısı çok olsa da günlük rota mesafesi kısa olan, farklı konaklama ve yeme-içme deneyim fırsatlarını bir arada bulandıran tur etkinlikleri geliştirilebilir.
- Uzun yol turları, uluslararası rota ağlarında deneyim sahibi, zorlu etkinliklerin üstesinden gelebilen, solo turlar yapabilen ve asgari konfor arayan turlulardır. Saha gözlemlerine göre bu gruptaki turlular etkinliklerini kendileri planlamaktadır. Buna göre bu gruba yönelik hazır tur programları sunmaktan ziyade transfer, vize işlemleri, yeme-içme, yerel rehberlik gibi destekleyici hizmetler sunulabilir.
- Konfor arayan turlular, yeme içme ve konaklama ihtiyaçlarında işletmeleri tercih etmektedir. Bu grup, hazır bir paket tur niteliği taşıyan festivallere yönelmektedir. Bu turlulara özel yeme-içme, konaklama, transfer ve rehberlik gibi hizmetlerin bir arada sunulduğu paket tur etkinlikleri geliştirilebilir.
- Sosyal turlular, uzun gecelelemeli ve mesafeli turlara hazır olmakla birlikte temelde sosyalleşmeyi hedeflemektedir. Bu nedenle sosyal turlular için geniş katılımlı, şenlik ve kutlama gibi etkinlikler çekici olacaktır. Benzer şekilde gruplara özel geliştirilebilir turlar da sosyal turluların dikkatini çekebilir.
- Demografik değişkenlere göre kümeler arası yapılan testlerde sadece yaş ve medeni durum değişkenlerinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Buna göre tüm katılımcılara bakıldığında demografik özellikler açısından homojene yakın bir yapıda oldukları anlaşılmaktadır. Bu bulgudan hareketle bağımsız bisiklet turizmi pazarında yapılacak bir pazar bölümlendirme çabasında demografik değişkenlerden medeni durum ve yaş değişkenleri dikkat alınabilir.

Çalışma sonuçları, Türkiye’de bisiklet turizmi talebinin kendi içinde kategorileşen özelliklere sahip olacak kadar geliştiğine kanıt olmaktadır. Ancak bu talebin sürekliliği, toplumun her kesimine yayılması ve artması için teşvik edilmesine ihtiyaç vardır. Dahası bu talebe karşılık arzın geliştirilmesi ve iyileştirilmesi de gerekmektedir. Çalışmanın sonuçlarından hareketle bisiklet turizmi alanında proje ve iş üretecek politika yapımcılar (yerel yönetim, sivil toplum, kamu yönetim organları vb.) için şu hususlar önerilebilir:

- Çalışma sonuçları Muğla, İzmir ve Nevşehir illerinin ilk sıralarda yer aldığı öne çıkan bisiklet turizmi destinasyonlarını göstermektedir. Öne çıkan destinasyonlarda ve rota noktalarında (Ek-2) bisiklet turizmi arzı desteklenmeli ve/veya var olan arz geliştirilmelidir. Bu amaçla; bisiklet rota

ağlarının geliştirilmesi, var olan rota ağlarının uluslararası tanınırlığının sağlanması, bu ağlar üzerinde yeme-içme, konaklama, tamirat ve ekipman, temel gıda maddeleri gibi ihtiyaçların giderileceği mola noktalarının tesis edilmesi, rota ağlarına ilişkin sürekli güncel bilginin çevrimiçi ortamda erişilebilir olması, bisiklet turizmi alanında uzmanlaşacak işletmelerin teşvik edilmesi, bisiklet festival ve şenliklerinin desteklenmesi ve artırılması için çalışmalar yapılmalıdır.

- Konfor arayan turlular haricinde tüm turluların yeme-içme ihtiyaçlarını giderme noktasında çoğunlukla ekipman kullanarak kendi yemeklerini yaptıkları görülmektedir. Bu durum bisiklet turistlerinin ekonomik olma kaygıları ya da ekipman kullanma hevesleri dışında yeme-içme hizmeti sunacak mola tesislerinin yoksunluğuyla ilgili olabilir. Bu noktada geliştirilecek rota ağları ve bu ağlarda belirlenecek mola noktaları, yeme-içme hizmeti sunacak işletmeler tesis etmek için fırsatlar sunacaktır.
- Katılımcılar bisiklet turları sırasında çoğunlukla kamp yapmayı tercih etmektedir. Bu noktada bisiklet turizmi ve kamp turizmi bir arada düşünülerek turizm yatırımları gerçekleştirilebilir. Ayrıca konfor arayan turlulara yönelik glamping uygulamaları teşvik edilerek işletmeler için iş alanı zenginleştirilebilir.
- Tesis edilecek bu işletmelerde yerel halkın sahipliği teşvik edilerek sürdürülebilir kalkınmaya hizmet edecek bisiklet turizmi uygulamaları hayata geçirilebilir.
- Sonuçlara göre katılımcıların az sayıda da olsa paylaşım ekonomisi (sharing economy) temelli çeşitli platformlara başvurduğu görülmektedir. Sosyal dayanışma ve kültürlerarası kaynaşmayı destekleyen bu sosyal platformlarda ülkenin bisiklet turizm çekiciliklerinin yer alması ve tanıtılması, uzun vadede uluslararası bisiklet turizmi talebini destekleyecektir.
- Bisiklet turlarına olan talebin sürekliliğinin sağlanması, toplumun her kesimine yayılması ve artması için teşvik edilmesi amacıyla; rekreatif, sportif ve ulaşım amaçlı bisiklet kullanımını içeren bisiklet hareketini artırmak üzere eğitim kurumlarında özendirici ve teşvik edici faaliyet ve projeler yapılması, sivil toplum ve yerel yönetimlerin bu konudaki faaliyetlerini geliştirmesi ve artırması, bisiklet örgütlerinin (kulüp, topluluk, dernek) bir paydaş olarak tanınması ve desteklenmesi, her kesimden birey için bisiklet ve ekipmanlarının ekonomik olarak erişebilir kılınmasını sağlayacak çabaların yürütülmesi gibi çalışmalar yapılmalıdır.

Çalışma Türkiye örneğinde uygulamasıyla bağımsız bisiklet turistlerinin kendi içinde alt kümelere ayrılabilceğini göstermekte ve postmodern bir turistik deneyim olarak bisiklet turizminin çoğullaşan anlamlara sahip olduğuna ilişkin ampirik kanıtlar sunmaktadır. Bu bağlamda bisiklet turizmi ve turist davranışı alanyazınına özgün katkılar sunmaktadır. Öte yandan çalışmada kümeler, öncesinde tanımlanan değişkenlerle sınırlıdır ve sadece demografik değişkenlere göre fark analizleri yapılmıştır. Gelecek çalışmalarda harcama miktarı ve gelir değişkenleri de hesaba katılarak kümeleme çalışması tekrar edilebilir. Ayrıca turluların, bisiklet kullanma süresi, topluluk üyeliği, bisiklet kullanım amaçları, motivasyon ve ilgilenim düzeylerine göre farklılaşan yapıları incelenebilir.

Teşekkür ve Bilgi Notu

Destek Bilgisi: Bu çalışmanın hazırlanması süresince herhangi bir bireyden ya da kurumdan aynı ya da nakdi bir yardım/destek alınmamıştır.

Etik Onayı: Makalede ulusal ve uluslararası araştırma ve yayın etiğine uyulduğunu yazarlar beyan eder. Aksi bir durumun tespiti halinde **GSI Journals Serie A: Advancements in Tourism Recreation and Sports Sciences** Dergisinin hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk makale yazarlarına aittir.

Etik Kurul Onayı: Bu makalede veri toplama aşaması için gerekli "Etik Kurul Onayı" Sinop Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu'ndan 06.11.2020 tarih ve 2020-122/123 sayıyla alınmıştır.

Çıkar Çatışması: Makalede herhangi bir çıkar çatışması ya da kazancı yoktur.

Araştırmacıların Katkı Oranı: Bu çalışma tek yazarlı olarak hazırlanmıştır. Katkı oranları: 1. Yazar = %100.

Kaynaklar / References

- Alpar, R. (2011). *Uygulamalı Çok Değişkenli İstatiksel Yöntemler*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Ardahan, F. & Mert, M.(2014). Bireyleri Bisiklet Kullanmaya Motive Eden Faktörler Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Türk Popülasyonu İçin Güvenirlik Geçerlilik Çalışması. *The Journal of Academic Social Sciences*, 2(2): 409–409. <https://doi.org/10.16992/asos.120>
- Ardahan, F. & Lapa, T. Y. (2011). Açık Alan Rekreasyonu: Bisiklet Kullanıcıları Ve Yürüyüşçülerin Doğa Sporunu Yapma Nedenleri ve Elde Ettikleri Faydalar, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(1): 1329–1341.
- Asan, K. (2021) Measuring the impacts of travel influencers on bicycle travellers, *Current Issues in Tourism*, DOI: 10.1080/13683500.2021.1914004
- Aşan, K. (2019). "Influencer" Olarak Bisiklet Gezinlerinin Takipçileri Üzerindeki Etkileri. 5. *Rekreasyon Araştırmaları Kongresi*, Çorum, Türkiye, ss.49-50.
- Aşan, K. & Akoğlan Kozak, M. (2015). Postmodern Turist Deneyimi ve Bisiklet Turizmi. *International Journal Of Eurasia Social Sciences*, 6(6): 265–288.
- Ay, E. & Güzel, M. O. (2021). Rekreasyonel Bir Faaliyet Olarak Bisiklet Turizmi: Hatay Bisiklet Yolu ve Çevresi Üzerine Bir Değerlendirme, *Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi*. 4(10): 972–988. <https://doi.org/10.26677/TR1010.2021.8>
- Balcı, V., Özbek, O., Koçak, F. & Çeyiz, S. (2017). Bisiklet Engelleri Ölçeği'nin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Journal of Human Sciences*, 14(3): 2352-2364. <https://doi.org/10.14687/jhs.v14i3.4574>
- Bicycletouringpro (2021). *Welcome to Bicycle Touring Pro*. <https://bicycletouringpro.com/> (Erişim tarihi: 27.01.2022)
- Çelik Uğuz, S. & Özbek, V. (2018a). *Destinasyon Sadakatini Etkileyen Faktörler: Bisiklet Turizmi ve Burhaniye Bisiklet Festivali Örneği*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Çelik Uğuz, S. & Özbek, V. (2018b). Destinasyon Sadakatini Etkileyen Faktörler: Bisiklet Turizmi Ve Burhaniye Bisiklet Festivali Örneği, *International Review of Economics and Management*, 6(2): 84–102.
- Çeyiz, S. (2020). Bisiklet Festivallerinin Bisiklet Kullanımına Etkisi Ölçeğinin Geliştirilmesi, *Iğdır Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 3(1): 44-55.
- Erdoğan, İ. (2007). *Pozitivist Metodoloji*. Ankara: Erk Yayınları.
- European Cyclists Federation (2018). *The benefits of cycling: Unlocking their potential for Europe*. <https://ecf.com/resources/cycling-facts-and-figures> [Erişim Tarihi: 10.12.2019].
- Hair, J. F., Black, W., Babin, B. & Anderson, R. (2010). *Multivariate Data Analysis*. Pearson Education: New Jersey
- Kaynak, S. & Özünlü, M. B. (2019). Bisiklet Kullanımına İlişkin Motivasyon Kaynakları Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Ankara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 17(4): 120–133.
- Koçak, F. (2016). Cycling in Turkey: Reasons and benefits of cycling, *Journal of Human Sciences*, 13(3): 5760-5771. <https://doi.org/10.14687/jhs.v13i3.4190>
- Lamont, M. & Buultjens, J. (2011). Putting the brakes on: impediments to the development of independent cycle tourism in Australia. *Current Issues in Tourism*, 14(1): 57-78.
- Morpeth, N. (2001). The renaissance of cycle tourism. (Editörler) Douglas, N., Duglas, N. ve Derret, R., *Special Interest Tourism* içinde (ss.2-17). Brisbane: J. Wiley ve Sons Australia.
- Outdoor Industry Association (2017). *The 2017 national outdoor recreation economy report*. <https://outdoorindustry.org/advocacy/> [Erişim Tarihi: 10.12.2019].
- Özyazıcı, G. (2018). Bisiklet Festivallerinin Turizm Sektörüne Olan Ekonomik Katkısı: Türkiye'deki Bisiklet Festivalleri Üzerine Bir Çalışma. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir.
- Ritchie, B. W., Tkaczynski A. & Faulks, P. (2010). Understanding the Motivation and Travel Behavior of Cycle Tourists Using Involvement Profiles, *Journal of Travel & Tourism Marketing*, 27(4): 409-425.

- Sağlam, M. C. & Kömürcü, S. (2021). Bisiklet Etkinliği Katılımcılarının Motivasyonları ve İlgilenimleri: İzmir İli Üzerine Bir Çalışma, *Journal of Yasar University*, 16(63): 1355-1372.
- Sağlık, A., Sağlık, E. & Kelkit, A. (2014). Bisiklet Turizmi Açısından Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı'nın İncelenmesi. *International Journal of Social and Economic Sciences*, 4(1): 84-90.
- Soyalp, L. (2017). *Bisiklet Turizmi Katılımcılarının Tatil Deneyimi: Yerli Turistler Üzerine Bir Araştırma*. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir.
- Türkay, O. & Atasoy, B. (2021). *Sürdürülebilir Turizmin Bir Aracı Olarak Bisiklet Turizmi: Avrupa Birliği (AB) Örneği*, *Turizm ve İşletme Bilimleri Dergisi*. 01(1): 50-69.
- Türkmen, S. & Gökdemir, S. (2021). Bisiklet turizmi motivasyonlarının belirlenmesi. *GSI Journals Serie A: Advancements in Tourism, Recreation and Sports Sciences (ATRSS)*, 4(1): 19-32.
- Yıldız, S. & Bektaş, F. (2021). Bireylerin Rekreatif Amaçlı Bisiklet Kullanma Deneyimlerinin Nitel Bir Bakış Açısıyla Değerlendirilmesi. *Ankara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 19(2): 14-31. <https://doi.org/10.33689/spormetre.709329>
- Yıldız, Y. (2018). *Boş Zaman Faaliyeti Olarak Bisiklet Sporunu Yapan Bireylerin Benlik Saygısı Düzeylerinin İncelenmesi*. Batman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Batman.
- Wachunas, J. (2017). *Why is no one talking about bicycle tourism?* <https://www.spinlister.com/blog/no-one-talking-about-bicycle-tourism/> [Erişim Tarihi: 10.12.2019].

Ekler

Ek 1. Katılımcıların İkamet Ettikleri Şehirler

Değişkenler	f	Değişkenler	f	Değişkenler	f	Değişkenler	f
İstanbul	99	Kayseri	7	Sakarya	3	Çankırı	1
İzmir	78	Adana	6	Adıyaman	2	Elâzığ	1
Ankara	33	Bolu	6	Amasya	2	Iğdır	1
Muğla	28	Edirne	6	Bartın	2	Isparta	1
Eskişehir	26	Çanakkale	5	Bilecik	2	Kahramanmaraş	1
Bursa	23	Ordu	5	Giresun	2	Konya	1
Kocaeli	15	Denizli	4	Hatay	2	Nevşehir	1
Antalya	12	Kırklareli	4	Niğde	2	Sivas	1
Malatya	10	Samsun	4	Sinop	2	Şanlıurfa	1
Tekirdağ	10	Yalova	4	Tokat	2	Van	1
Aydın	8	Balıkesir	3	Trabzon	2	Zonguldak	1
Manisa	8	Gaziantep	3	Afyon	1		
Mersin	8	Karabük	3	Ardahan	1		

Ek 2. Öne Çıkan Bisiklet Turizmi Destinasyonlarının Coğrafi Dağılımı

Coğrafi Bölge	f	Şehir	f	Rota noktası	f	Rota noktası	f
Akdeniz Bölgesi	297	Adana	3	Alanya (Antalya)	2	Köprülü Kanyon (Antalya, Isparta)	1
		Antalya	103	Anamur (Mersin)	2	Kuş Yuvası/Alanya (Antalya)	1
		Burdur	6	Eğirdir (Isparta)	2	Likya Antik Bölgesi (Antalya Muğla)	5
		Hatay	7	Finike (Antalya)	2	Olimpos (Antalya)	1
		Isparta	9	Gazipaşa (Antalya)	1	Sagalassos Antik Kenti (Burdur)	1
		Kahramanmaraş	1	Göller Yöresi (Afyonkarahisar, Isparta, Burdur, Antalya, Konya, Denizli)	3	Salda Gölü (Burdur)	1
		Mersin	18	Kalkan (Antalya)	1	Tarsus (Mersin)	1
				Kaş (Antalya)	5	Toros Dağları	1
		Kemer (Antalya)	1	Yazılı Kanyon (Isparta)	1		
Ege Bölgesi	539	Afyon	14	Akyaka (Muğla)	3	Gökova (Muğla)	27
		Denizli	6	Bergama Antik Kenti (İzmir)	2	Karia Antik Bölgesi (Muğla)	2
		İzmir	72	Bodrum (Muğla)	2	Köyceğiz (Muğla)	4
		Kütahya	11	Çeşme (İzmir)	2	Kula (Manisa)	1
		Manisa	2	Dalaman (Muğla)	1	Kuşadası (Aydın)	2
		Muğla	170	Dalyan (Muğla)	6	Marmaris (Muğla)	16
		Aydın	2	Datça (Muğla)	8	Ortaca (Muğla)	2
				Dikili (İzmir)	1	Pamukkale (Denizli)	1
				Domaniç (Kütahya)	1	Selçuk (İzmir)	1
				Efes Antik Kenti (İzmir)	2	Şirince (İzmir)	1
				Fethiye (Muğla)	9	Ula (Muğla)	1
				Foça (İzmir)	1		

Karadeniz Bölgesi	314	Amasya	3	Amasra (Bartın)	1		
		Artvin	8	Çam Geçidi (Artvin)	1		
		Bartın	6	Derebaşı Virajları (Bayburt)	1		
		Bayburt	1	Erfelek Şelalesi (Sinop)	1		
		Bolu	6	Hattuşa (Çorum)	1		
		Çorum	1	Kaçkarlar (Rize)	4		
		Giresun	4	Maçka (Trabzon)	1		
		Karabük	1	Şavşat (Artvin)	1		
		Kastamonu	4	Tirebolu (Giresun)	1		
		Ordu	6	Yenice Ormanları (Karabük)	1		
		Rize	10				
		Samsun	2				
		Sinop	8				
		Tokat	2				
Trabzon	3						
Zonguldak	1						
İç Anadolu Bölgesi	189	Aksaray	1	Frig Vadisi (Afyon, Kütahya, Eskişehir, Ankara)	10		
		Ankara	11	Göreme (Nevşehir)	1		
		Eskişehir	24	Ihlara Vadisi (Aksaray)	1		
		Kayseri	4	Kapadokya (Nevşehir)	87		
		Konya	9	Kapuzbaşı Şelaleleri (Kayseri)	1		
		Nevşehir	104	Ürgüp (Nevşehir)	3		
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	69	Adıyaman	4	Hasankeyf (Batman)	1		
		Batman	1	Midyat (Mardin)	1		
		Diyarbakır	3	Nemrut (Adıyaman)	3		
		Gaziantep	4				
		Mardin	14				
		Şanlıurfa	7				
Marmara Bölgesi	195	Balıkesir	18	Abant (Bolu)	2	İznic (Bursa)	2
		Bilecik	3	Adalar (İstanbul)	2	Kapıdağ Yarımadası (Balıkesir)	2
		Bursa	16	Asos (Çanakkale)	1	Kaz Dağları (Çanakkale, Balıkesir)	4
		Çanakkale	70	Ayvalık (Balıkesir)	2	Keşan (Edirne)	1
		Edirne	14	Bozcaada (Çanakkale)	3	Kumla (Bursa)	1
		İstanbul	23	Bozüyük (Bilecik)	1	Lüleburgaz (Kırklareli)	1
		Kırklareli	12	Gelibolu (Çanakkale)	2	Manyas Gölü (Balıkesir)	1
		Sakarya	2	Gökçeada (Çanakkale)	3	Mudanya (Bursa)	1
		Yalova	3	İğneada (Kırklareli)	1	Trakya (Edirne, Kırklareli, Tekirdağ, İstanbul Çanakkale)	9
				İstanbul Tarihi Yarımada (İstanbul)	1	Truva Antik Kenti (Çanakkale)	1
				Uludağ (Bursa)	3		